Recensie: Brel ****

deSingel Antwerpen
zaterdag 29 november 2025

foto © Anne van Aerschot

Recensie:

Met hun jongste voorstelling Brel zetten Anne Teresa De Keersmaeker en Solal Mariotte een heerlijke theatrale (denken we maar aan die keren dat ze opspringen wanneer er een cimbaal te horen is in de muziek bijvoorbeeld), ja zelfs wat clowneske kijk op de groteske bewegingen van Jacques Brel toen ie live performde. De twee die elk vanuit de herinnering van een ander tijdgewricht dansen, vullen elkaar aan in deze dubbele solo, zij door o.a. te refereren naar Fase, waar ze meermaals met haar arm- en handzwaaibewegingen naar verwijst, hij naar moderne hiphop. In die mate dat zijn breakdancen op de tonen van 'Mathilde' zo waar een applaus ontving achteraf in de Rode Zaal van deSingel.

Het lijkt wel alsof Brel altijd al had gewild dat er een dansvoorstelling over en met zijn werk zou ontstaan. Tijdens Brel zien we de teksten van zijn songs geprojecteerd wit op zwart, en het valt ons op dat dansen vaak in zijn teksten terugkomt. In 'La valse é mille temps' klinkt het namelijk onder andere "Une valse é quatre temps. C'est beaucoup moins dansant. C'est beaucoup moins dansant. Mais tout aussi charmant. Qu'une valse é trois temps. Une valse é quatre temps. Une valse é vingt ans. C'est beaucoup plus troublant."
En in 'Les flamands' horen we dan weer kritisch maar terecht: "Les Flamandes dansent sans rien dire. Sans rien dire aux dimanches sonnants. Les Flamandes dansent sans rien dire. Les Flamandes ça n'est pas causant. Si elles dansent, c'est parce qu'elles ont vingt ans. Et qu'é vingt ans il faut se fiancer. Se fiancer pour pouvoir se marier. Et se marier pour avoir des enfants." terwijl er ook in 'Sur la place' een verwijzing naar het dansen zit: "Sur la place chauffée au soleil. Une fille s'est mise é danser. Elle tourne toujours pareille. Aux danseuses d'antiquités. Sur la ville, il fait trop chaud. Hommes et femmes sont assoupis. Et regardent par le carreau. Cette fille qui danse é midi."
Maar het frappantst van al vinden we 'Les Marquises' waarin we het volgende horen: "Et puis, plus loin, des chiens, des chants de repentance. Et quelques pas de deux, et quelques pas de danse." Het brengt ons bij de Abécédaire van Gilles Deleuze die we ook in deze Brel van Rosas zien terugkomen. Plezier lijkt daarbij hét sleutelwoord doorheen de voorstelling, al wordt de eenzaamheid die ook in sommige nummers van Brel echoot, invoelend gebracht.
Een dier, hier het geluid van een hond, horen we de performers daarnaast ook nadoen, net als enkele andere dierengeluiden trouwens. De zigzagbeweging, of bijna letterlijke nabootsing van een vulkaan die uitgebarsten is, zien we De Keersmaeker nabootsen op "On a vu souvent rejaillir le feu de l´ancien volcan qu'on croyait

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd.
Herdistributie zonder schriftelijk akkoord is verboden.
This article and its picture are copyrighted.
No redistribution allowed.

trop vieux." uit 'Ne me quitte pas'.
Brels gestrekte arm opzij waarbij hij wijst, versterken de twee dan weer door exact hetzelfde beeld na te bootsen wanneer ze in het spotlicht staan. Dat spotlicht vormt samen met Brel (zijn muziek, de video of zijn afbeelding) eigenlijk het derde personage van de voorstelling en zal de twee ook brengen bij de basis van theater: binnen en buiten (de verlichte cirkel van het spotlicht), op of af de bé¼hne. Het is daarmee dat Solal Mariotte speelt in een scène wanneer het even stil is. Het is niet de volgspot die hem volgt, maar hij die de volgspot moet volgen, wat de act surrealistisch maakt. Hij kiest om erin te gaan dansen of niet terwijl het licht een grote cirkel draait over het dansoppervlak.
De vertaling van roos in het Latijn, 'Rosa' en haar naamvalsverbuiging, zorgde voor de inspiratie voor een van Brels meest gekende nummers. Rozen als lijdend voorwerp, ofwel 'Rosa' in de accusativus meervoud wordt in het Latijn zo veel als 'Rosas', en wil dat nu net de naam zijn van Anne Teresa De Keersmaekers dansgezelschap. Ondersteboven voor de micro verbuigt ze het woord in het Latijn voor het nummer ingezet wordt.
Openen doet Brel met 'Le diable', een van de eerste opnames van Brel uit 1953. Daarop zien we de twee meteen al de psychologische kaart trekken in hun bewegingen die dan naar de woorden 'ziekte' en 'neurologie' uit de Abécédaire van Gilles Deleuze verwijzen wanneer we precies twee psychiatrische patiënten zien, hen bijvoorbeeld schokkerig zien bewegen, dan weer naakt, bij de voeten weggesleept worden, of laag op de vloer traag vooruit schuiven.
Met zijn laatste LP, Les Marquises eindigt Brel. Op 'Jojo' het afsluitend nummer wordt zelfs niet eens gedanst. De sfeerzetting van het lied waarin Brel zijn overleden copain beweent, hoeft dan ook geen beweging mee te krijgen. Net als 'Mijn vlakke land'/'Le plat pays' waar we in de geprojecteerde video de gevolgen van watersnood te zien krijgen door het plotse wassende water: dode paarden, varkens, koeien en mensen.
Anne Teresa De Keersmaeker en Solal Mariotte zien we dan links achteraan plat, horizontaal met de podiumvloer liggen. Soms levert niet bewegen dan ook een groter effect op dan het wel doen. Knipogen doen de twee ook naar de nieuwe Brel, Stromae. Staat Brel voor Anne Teresa De Keersmaeker die in grijze vest en broek danst, voor de tijdsgeest waar ze uit komt, dan staat Solal Mariotte voor de modernere variant. Hij legt haar even over haar schouder terwijl ie zegt: "Formidable. Formidable."
Dat vat uiteindelijk deze Brel van Rosas nog het best van al samen.
< Bert Hertogs >

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd.
Herdistributie zonder schriftelijk akkoord is verboden.
This article and its picture are copyrighted.
No redistribution allowed.